

СТАНОВИЩЕ

от Проф. д-р Пелагия Михайлова Терзийска, ЮЗУ „Н. Рилски” – Благоевград за апробиране на дисертационен труд на тема: „МЕТОДИЧЕСКИ ПОДХОД ЗА УСВОЯВАНЕ НА НОТНО-СИМВОЛНИ МОДЕЛИ ОТ УЧЕНИЦИ В НАЧАЛЕН ЕТАП НА СРЕДНОТО УЧИЛИЩЕ”, за получаване на образователната и научна степен „доктор” Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...; Докторска програма „Методика на обучението по музика“

Автор: ЦВЕТАНКА ЙОНЧЕВА ПОПОВА

Научен ръководител: доц. д-р Николина Кротева

Настоящото становище е изготвено на основание заповед № 461 от 7.03. 2022 г. на Ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски”, както и на решение на научното жури по процедурата.

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Цветанка Попова от 2018 е докторант в катедра „Музика“ при Факултета по изкуствата на ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград.

Процедурата и представеният комплект от документи е съобразен с Правилника за развитие на академичния състав на Югозападния университет.

През 1992 Цветанка Попова завършва Предучилищна педагогика, ОКС “Бакалавър” във ВПИ Благоевград, професионална квалификация - Детски учител. Учител по музика в детските градини. Година по-късно в периода от 01.10.1993 г до 30.06.1994 г пак във ВПИ Благоевград, но във Факултет по изкуствата получава квалификация учител по музика в средните училища. От 1996 г. до настоящия момент е учител по музика в VII СУ „Кузман Шапкарев” – Благоевград. Междувременно в Департамент за информация и усъвършенстване на учители – София получава последователно пета и четвърта професионално-квалификационна степен по Музикална педагогика. В работата си като учител по музика натрупва богат професионален опит.

Като докторант участва в семинари, проекти и допълнителни обучения за повишаване на квалификацията, сред които и такива по-тясно свързани с учебно-възпитателния процес по музика.

Образованието и професионалният опит на докторант Попова обясняват интереса ѝ към проблемите на обучението по музика и към търсенето на възможности за повишаване на неговото качество.

Актуалност на тематиката

Музиката има своето значимо място в образователния процес. Тя може и трябва да стимулира активно участие, инициативност и креативно мислене, да подпомага реализирането на ефективно обучение и успешно развитие на учениците. Непрекъснато променящата се образователна среда предявява нови изисквания към учителя, включително към учителя по музика. Очакванията от него нарастват. Той трябва да търси и експериментира нови подходи, методи и средства на обучение, които да провокират активната комуникация и проявата на творчество от учениците, да създава и поддържа повишен интерес към часовете по музика. Да изгражда условия за успешно нотно оgramотвяване на учениците от начален етап на средното училище.

Избраната от Цветанка Попова тема е интересна, актуална и дисертабилна. Дава възможност да се проследи ефективността на методическия подход за усвояване на нотно-символните модели и тяхното влияние върху равнището на учебните постижения на учениците в процеса на обучение, както и възможностите им за провокиране на интерес, за активизиране на мисловните процеси, за проявяване на музикалните заложи.

Представеният дисертационен труд съдържа 161 страници основен текст – 12 страници библиография и 8 страници приложения. Библиографията съдържа 95 източника, като всички заглавия са на кирилица. Използвани са и 23 интернет-източника. Трудът е конструиран в увод, четири глави, изводи и заключение.

Представяне на труда и оценка на съдържанието

Концепцията на теоретико-експерименталното изследване на разглеждания в дисертационния труд проблем е добре очертана, както и обосновката на

избраната тема и на научната теза. Точно са определени обектът и предметът на изследването, целта и задачите, методите на изследване и научният инструментариум. Структурирането е логично организирано, съдържанието е тематично диференцирано в четири глави.

На основата на анализ на основополагащи документи, които представят развитието на училищното музикално образование, на направения анализ на образователната реформа, на обобщаване на научна продукция отразяваща различни педагогически системи и подходи за музикално възпитание утвърдени в практиката, както и на различни схващания по проблематиката, свързана с процеса на нотното оgramотвяване, на усвояване на нотно-символните модели, се извеждат основни приложни аспекти на *педагогическия подход*. Подход, насочен към постепенното методично овладяване на нотната символика чрез засилване интереса на учениците към изучавания песенен материал.

В методологията на предложения подход намират място съвременни постановки за активизиране на музикално-образните представи на учениците, провокиране на тяхното креативно мислене, получаване на информация, нейната обработка, стил на учене.

В дисертационното изследване се представят подходящи дидактически материали и методически подход приложен към всеки един от учебните комплекти одобрени от МОН.

Експерименталното изследване е направено в 3а и 3 б клас, съответно 4а и 4б на 7 СУ„ Кузман Шапкарев“, Благоевград в рамките на 2020-2021 учебна година и 1 срок от 2021-2022 учебна година. В анкетното проучване се включват общо 43 деца – 19 от контролната група и 24 от експерименталната. Резултатите показват, предпочитания към кинестетичния и слухов стил на учене, както и към дейности с практически характер и желаниа за изпълняване на действия, които се визуализират.

Изводите, формулирани на базата на направените анкети и наблюдения в проведения научно-практически експеримент дават основание да се обобщи, че разработеният методически подход за използване на нотно-символни модели в

обучението по музика в трети клас улеснява процеса на запознаване на учениците с абстрактни понятия, каквито са нотите.

Предложения от докторант Попова модел на преподаване е реализиран само в експерименталната паралелка. Тестът за проверка нивото на постигнатите резултати, след прилагането на методичния модел показват, че децата от ЕГ възприемат музикалните произведения с цветове и думи, което кореспондира с идеята на докторанта. При КГ въздействието е малко по-размито.

Изграденият и апробиран методически подход за обучение предоставя възможност да се оптимизира работата на преподавателя по музика. Той е универсален и приложим за всички учебници по музика, предназначени за начален етап на средното училище. Певческата дейност има най-емоционално въздействие върху учениците, затова тя доминира в разработения методически подход.

Експерименталната дейност осъществена от докторант Попова доказва, че използването на музикални интонации в процеса на усвояване на нотната символика определено обогатява натрупаните музикално-слухови представи на учениците и им предоставя възможност да участват активно и емоционално в музикално-възпитателния процес. Приложените интонационните модули от системата на Брайнин са ефективни в обучението по музика в начален етап на средното училище.

Дисертационният труд на Цветанка Попова е логично и завършено изследване със собствени приноси и авторски почерк.

Приносите, изведени от дисертационното изследване са формулирани коректно и напълно удовлетворяват изискванията за докторска дисертация.

Преценка на публикациите:

Публикациите са 4 на брой и са по темата на дисертационния труд. Една от тях е в съавторство с научния ръководител.

Автореферат

Авторефератът съответства на дисертационния текст и го представя по обобщен начин. Достатъчно информативно е представено съдържанието по отделните глави. Открити са обобщените изводи и приноси на автора.

Препоръки и бележки към дисертационния труд:

1. Смятам, че в заключението би могло по-отчетливо да се открият някои препоръки към учителите по музика в начален етап на средното училище.
2. При структурирането на труда да се преодолее определянето на параграфи по 1-2 страници. Достатъчно е те да се посочат вътре в текста като очертани подзаглавия на основните параграфи.
3. Препоръчвам да се популяризират резултатите от изследването чрез нови публикации

Въпрос:

Какво би могло да попречи за успешното приложение на методическия подход, който се предлага?

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Представеният дисертационен труд, разработен от докторант Цветанка Попова, отговаря на изискванията, които се предявяват към разработки за придобиването на образователната и научна степен „доктор”.

На основата на очертаните достойнства на труда и приносите на автора, давам положителна оценка и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор” на Цветанка Йончева Попова в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...; докторска програма „Методика на обучението по музика“.

3. 04.2022 г.

Проф. д-р Пелагия Терзийска